

Energy Valley 4 - Actieplan 2012

9 december 2011

provincie Drenthe

provinsje Fryslân
provincie Fryslân

provincie groningen

Provincie Noord-Holland

gemeente AERKVAAR

SEMENTEN
ASSEN

Den Helder

gemeente Groningen

Gemeente Groningen

gemeente Groningen



altiaander

Eneco

ENEXIS

GasTerra

gasunie

GRONINGEN SEAPORTS

KEMA

NAM

pwc

TAGA

university of groningen

Harco Hogeschool Groningen

Kenniscampus Leeuwarden

Noorderpoort

Voorwoord

De Stichting Energy Valley wordt op projectbasis gefinancierd door diverse publieke en private partners. In overleg met deze partners is besloten de stichting ook na 2011 te continueren. De taken en focus hiervoor zijn vastgelegd in het Strategieplan Energy Valley 4. Dit betreft de periode 2012 tot en met 2015. Op basis van dit strategieplan wordt de jaarlijkse werkinzet vastgelegd in een operationeel actieplan. Onderliggende actieplan heeft betrekking op 2012 en dient als leidraad voor de herinrichting van de personele organisatie, bewaking en evaluatie van de operationele inzet en formalisering van de specifieke deelafspraken met de financiers. Het uiteindelijk beschikbaar komen van de jaarbijdragen vanuit de overheden is afhankelijk gesteld van goedkeuring van het actieplan.

Energy Valley is in korte tijd uitgegroeid van regio-initiatief tot nationaal economisch speerpunt van Europese betekenis. Bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen zetten zich daarbij sinds 2003 samen in om de krachtige energiepositie uit te bouwen en concreet werk te maken van duurzame energie (groen & groei). Op basis van sterke interactie tussen fossiel en duurzaam, alsmede centrale en decentrale energie, wordt een schakelrol vervuld in een robuust en stabiel energiesysteem. Het Energy Valley cluster vormt daarmee een krachtige motor voor de economie, het innovatievermogen en de concurrentiepositie van de BV Nederland. Dit wordt ook bevestigd in het Regeerakkoord, de Green Deal Noord-Nederland en de erkenning als Energyport in de Rijksstructuurvisie Infrastructuur & Ruimte.

Om deze positie uit te bouwen is de focus aangescherpt naar een 4-tal werkthema's die passen bij de regionale kennis, industrie en geografie die samen de 'Kracht van het Noorden' vormen. De stichting is daarbij niet verantwoordelijk voor het lokale klimaatbeleid, maar focust op nieuwe innovaties, investeringen en banen op de strategische thema's. Vanuit het oogpunt van de nationale Topsectoren en het Europese cohesiebeleid is het cruciaal de regionale energiekracht verder te laten excelleren en de onderscheidende positie uit te bouwen. Derhalve wordt ook stevig ingezet op energieonderwijs & -onderzoek, alsmede internationale samenwerking om de innovatiekracht te vergroten en meer kennis in de regio te verankeren.

De energiewereld heeft daarbij uiteraard ook te maken met de economische neergang en veranderende marktomstandigheden. Hoewel een groot aantal gecommitteerde energie-investeringen ook in 2012 voor voldoende activiteit zullen zorgen, wordt het steeds lastiger om nieuwe investeringen uit te lokken. Zowel bij het MKB, grootbedrijf als overheid. Dit vraagt om slimme financiering, stimulerende wet- en regelgeving en sterke allianties binnen de gouden driehoek. De stichting Energy Valley kan juist op deze vlakken een belangrijke toegevoegde waarde bieden en een organiserende, creërende en verbindende rol vervullen. Dit wordt ook bevestigd door het feit dat de publieke en private partners ondanks de bezuinigingen ervoor hebben gekozen de stichting na 2011 onverminderd door te zetten.

De basisfinanciering en -formatie blijft gelijk aan voorgaande jaren. In tegenstelling tot voorheen kan geen gebruik meer worden gemaakt van regionale subsidies en/of Rijksbijdrage. De financiering wordt volledig gedekt uit bijdrage van regionale overheden (maximaal twee derde) alsmede het bedrijfsleven en kennissector (minimaal een derde). De aangescherpte focus en verbreding van het aantal financiers vereist een goede meting en sturing van de personele inzet. Hiervoor zal een meer uitgebreide monitor- en rapportagesystematiek worden opgezet. De ingeslagen route voor personeel in loondienst wordt verder doorgevoerd. Omwille van de interne organisatie en gezien de arbeidsrechtelijke positie zal ook het HRM verder worden geprofessionaliseerd.

De stichting Energy Valley is een belangrijke samenbindende factor voor de energieregio Drenthe, Fryslân, Groningen en Noord-Holland Noord. Als publiekprivate netwerkorganisatie wordt een initiërende, coördinerende en stimulerende rol vervuld om kennis, belangen en krachten te bundelen, investeringen uit te lokken en het noorden neer te zetten als sterke energieregio. Afgelopen jaren heeft de stichting bewezen door vakkundige en praktische ondersteuning de realisatie van nieuwe projecten en energieconcepten te versnellen. De stichting is daarbij zelf geen investerende partij, maar mobiliseert en ondersteunt anderen om concreet werk te maken van nieuwe energiekansen en -innovaties. Ook komende jaren zal de stichting zich actief inzetten als kleine, slagvaardige organisatie die met de partners invulling geeft aan de regionale, nationale en internationale economische kansen op het gebied van energietransitie.

Focus Energy Valley 4

Hoofddoel Energy Valley
Hoofdtak Stichting

Economische structuurversterking van Drenthe, Fryslân, Groningen en Noord-Holland Noord via nieuwe energieactiviteiten en -kennis

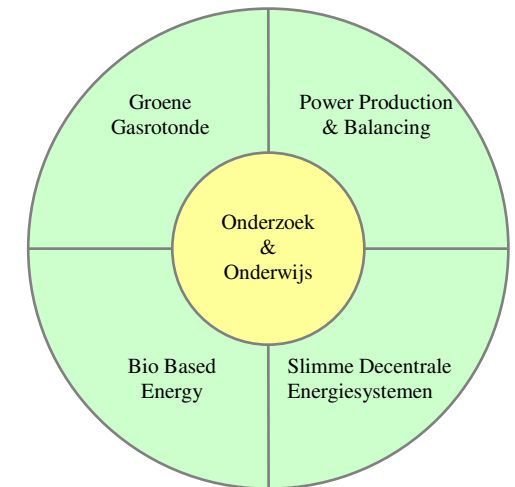
Stimuleren van nieuwe energie-investeringen en -innovaties door:

- **Projectstimulering** door inzet van energie-experts om nieuwe energieconcepten te ontwikkelen en investeringen uit triple helix (markt, overheid, kennis) projectmatig te versnellen, verder te helpen en kennisoverdracht te stimuleren. De stichting voert zelf geen projecten uit en beschikt niet over eigen investeringsmiddelen, maar kan als coördinator (spin-in-het-web) en procesmanager ondersteuning bieden bij:
 - coalitievorming / partner search / kennisdeling
 - technisch en financieel projectadvies
 - verkennen / uitwerken financieringsopties en -strategieën
 - belangenbehartiging (project- en bedrijfslobby) / (strategische) projectcommunicatie
- **Branding** ter versterking van de positie van het Noorden als Energy Valley en EnergyPort. De nadruk ligt daarbij op netwerkvorming / clusteruitbouw en communicatie van concrete resultaten. Primaire doelgroep bestaat uit bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. Daarnaast wordt via slimme samenwerking met de partners ingezet op meer maatschappelijk betrokkenheid (draagvlak en interesseren jeugd voor groene energie(techniek)). De branding heeft betrekking op:
 - promoten van de Energy Valley strategie en het maatschappelijke belang (trots op energieregio Noord);
 - actieve nieuwsverspreiding (nieuwsbrieven, social media, website, persberichten)
 - netwerkvorming / kennisplatform (bijeenkomsten, symposia, workshops, congressen, lezingen en Energy Valley Platform)
 - lobbyondersteuning (project- en bedrijfslobby) / (strategische) projectcommunicatie

Speerpunten 2012 - 2015

Het Strategieplan EV4 zet in op een geïntegreerde en projectmatige uitbouw van:

- **Groene Gasrotonde**
gas als drager voor groene energie & economie, met versterking van de exportpositie
- **Power Production & Balancing**
EU-schakelfunctie voor elektriciteit, met o.m. balancering van offshore windenergie
- **Bio Based Energy**
benutting biologisch (rest)materiaal uit agro- en afvalindustrie, en grondstofbeheer
- **Slimme Decentrale Energiesystemen**
energie uit water en geïntegreerde (slimme) energiesystemen in woon- en werkgebieden
- **Onderzoek & Onderwijs**
uitbouwen en bundeling van (mbo, hbo, wo) energiekennis, alsmede kennisvalorisatie



Green Deal

De Green Deal Noord-Nederland is een goede onderlegger voor de Energy Valley werkinzet 2012. De stichting zal aan de hand van dit actieplan actieve ondersteuning bieden aan de project- en procesafspraken die in de Green Deal zijn gemaakt tussen het Rijk, Stichting Energy Valley, SER Noord-Nederland en de regionale overheden (4 provincies en 6 gemeenten).

(Inter)nationaal Perspectief

Om een rol van betekenis te (blijven) spelen is het cruciaal een stevige positie in te nemen binnen zowel de Nationale Topsector Energie, alsmede het Europese cohesiebeleid (sterke EUregio's). Dit wordt onder meer vormgegeven door actieve inzet op Energy Academy Europe, noordelijke inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie (TKI's) en structurele EU-samenwerking via de Hansa Energy Corridor.

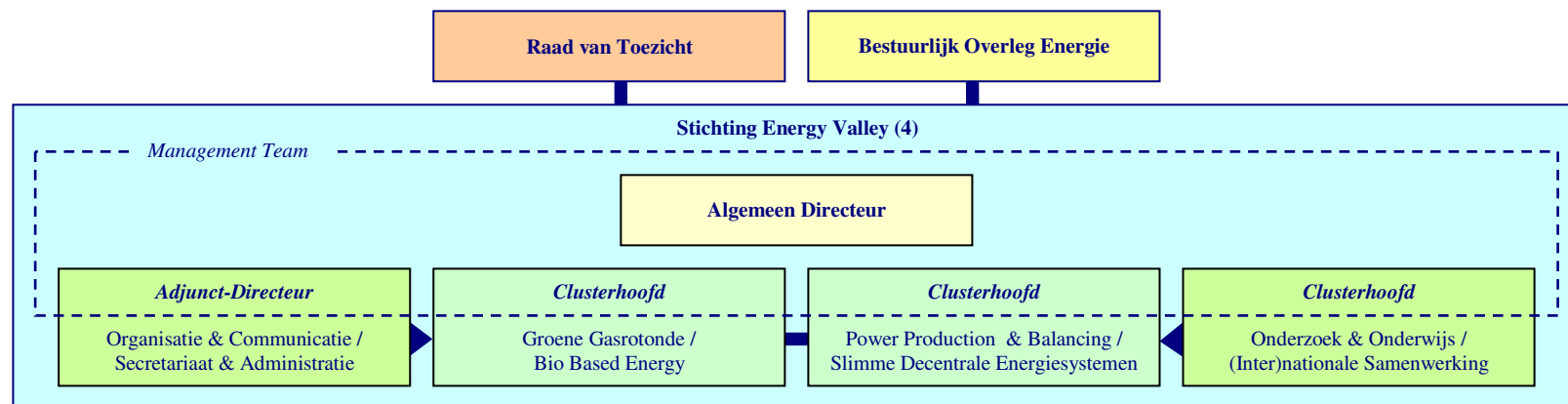
Organisatiestructuur

Basisformatie

De Stichting Energy Valley geeft als kleine, slagvaardige netwerk- en projectenorganisatie samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden uitvoering aan het Strategieplan Energy Valley 4. Hiervoor is een basisformatie voorzien van 19 fte (in loondienst).

Organisatiemodel

De directie wordt ingevuld door een 2-manschap met een algemeen directeur, eindverantwoordelijke en tevens gezicht van de stichting, en een adjunct-directeur, verantwoordelijk voor de interne bedrijfsprocessen en strategie(bewaking) om de efficiency van de organisatie te verhogen. De EV4 organisatie kent verder 2 inhoudelijke clusters en 2 doorsnijdende clusters, elk met een meewerkend clusterhoofd, die met de directie het Management Team (MT) vormen. Het MT is verantwoordelijk voor de operationele aansturing van de stichting.



Governance

De stichting legt formeel verantwoording af aan de Raad van Toezicht, die in zijn huidige vorm en functie gehandhaafd blijft. Uit de Raad van Toezicht is een Financiële Commissie samengesteld die met de directie de financiën bewaakt. De Raad van Toezicht komt per kwartaal bijeen, waarbij in ieder geval in het voorjaar de financiële jaarcijfers van het afgelopen jaar worden voorgelegd en in het najaar het jaarlijkse actieplan voor het jaar erop.

Bestuurlijk Overleg Energie

Via het Bestuurlijk Overleg Energie zal periodiek met de provincies en gemeenten afstemming plaatsvinden. Ieder nieuw kalenderjaar zal het actieplan wordt voorgelegd door de directie en voorzitter van de stichting. De publieke jaarbijdragen zijn daarbij afhankelijk gesteld van goedkeuring van het jaarplan. Daarnaast zal de directie periodiek rapporten over de voortgang en inzet van de stichting, conform het actieplan. Halverwege de projectperiode EV4 (eind 2013) zal een wat uitgebreider evaluatiemoment plaatsvinden met aandacht voor de regio-specifieke inzet, de behaalde resultaten, de gepleegde inzet voor meer private financiering en de samenwerking met de NOM.

Ambtelijke overleg

De stichting heeft periodiek overleg met de ambtelijke vertegenwoordigers uit de publieke partners (provincies en gemeenten) om de operationele voortgang van zowel EV4 als de Green Deal Noord-Nederland te bespreken. Dit overleg zal tevens worden benut voor de voorbereiding van het Bestuurlijk Overleg Energie, alsmede de ambtelijke en bestuurlijke afstemming met het Rijk voor de Green Deal.

Personele invulling

Energy Valley heeft een vakbekwaam team aan energieprofessionals aan zich gebonden. Het merendeel hiervan is in loondienst bij de stichting. Aan de hand van de interne gespreksronden kan merendeel van het zittend personeel in loondienst behouden blijven. Daarbij zijn wel de nodige interne verschuivingen voorzien. Met name het cluster Onderzoek & Onderwijs / Internationalisering zal sterker worden bemand omdat daar meer nadruk op komt te liggen. Het totale personeelsbudget en de formatieomvang blijft nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren. Voor alle functies wordt een interne procedure doorlopen, alvorens de externe werving start (zie verder hoofdstuk Personele Organisatie).

Regiospecifieke Inzet

Een evenwichtige en zichtbare regiospecifieke inzet is gewenst. Daarbij moet de stichting als vraaggestuurde organisatie wel de ruimte behouden te anticiperen op marktinitiatieven en marktomstandigheden. De stichting geeft geen uitvoering aan lokale klimaatprogramma's, maar ondersteunt nieuwe economische energieactiviteiten op basis van het strategieplan EV4. Met de publieke financiers is hierbinnen een aantal regiospecifieke accenten benoemd. Op hoofdlijnen betreft dit:

Drenthe (incl. Assen en Emmen): bio-energie/groen gas, decentrale energie (woningen/industrie) en wind op land. Specifieke inzet op bio-energie met lokale grondstoffen/agro-industrie, groene industrie (m.n. ETP Midden-Drenthe, Energie Technologiecluster Emmen), smart grids & sensoren (w.o. HIT Assen), decentrale energie in gebiedsontwikkeling (w.o. Assen-Zuid/Nieuwveense Landen Meppel) en MBO Vakcentra/Energy Colleges.



Fryslân (incl. Leeuwarden): biogas/groen gas (Groen Gas Hubs / Biogasnetten) en decentrale energie (energie uit water/zonPV). Specifieke inzet op biogasnetten, LNG mobiliteit, decentrale energie & kenniscentrum Brinker Afsluitdijk, synergie water & energie (w.o. Blue Energy), aanhaking kenniscentra bij Energy Academy / College (wind en ZonPV via NHL), Duurzame Wadden en nieuwe marktmodellen voor decentrale energie (w.o. zonPV).



Groningen (incl. gemeente Groningen): bio based energy, smart grids en offshore windenergie. Specifieke inzet op Groen Gas Hubs, biomassa/warmte in industrie / chemie (ETP Eemdelta) en woonomgeving (Groningen), bio-energie in de Veenkoloniën, smart grids toepassing & kennis (Hoogkerk/Groningen), Groene Energieborg Groningen, offshore windindustrie Eemdelta, Energy Academy / Campus Groningen.



Noord-Holland (incl. Den Helder en Alkmaar): groen gas, decentrale energie (warmte) en offshore windenergie. Specifieke inzet op biomassa/reststromen vergassingstechnologie & -kenniscentrum (Alkmaar, ECN, HVC / TAQA), Groen Gas Hubs bij lokale agro-industrie, bedrijvigheid & kenniscentrum offshore windenergie Den Helder, restwarmtenet Alkmaar en aanhaking kenniscentra bij Energy Academy / Colleges,



Regionale Liaison

De stichting zal per provincie een regionale liaison aanwijzen om met desbetreffende provincie en gemeente(n) de regiospecifieke inzet en voortgang te bewaken. Bij Drenthe, Fryslân en Groningen zal dit als deeltaak worden ondergebracht bij één van de projectmedewerkers. Met Noord-Holland is overeengekomen 1 medewerker voor de Energy Board (i.o.) aan te stellen. De liaisons zullen met de provincies / gemeente(n) een regionale projecten- en prioriteitenagenda opstellen en bewaken om voldoende te sturen op de gewenste regiospecifieke inzet. Tevens zal gebruik worden gemaakt van veldlocaties in Haarlem (provinciehuis) en Leeuwarden (Nij Bosma Zathe) als uitvalsbasis en ontvangst / vergaderruimte in de regio.

Bestuurlijke Terugkoppeling

Naast het Bestuurlijk Overleg Energie zal de directie ook jaarlijks de betrokken Gemeenteraden en Provinciale Staten informeren over de voortgang en de regiospecifieke ontwikkelingen, om zo ook de bredere publieke betrokkenheid te waarborgen. Tevens zal het interne monitorsysteem worden uitgebreid om de (uren)inzet naar onderwerp en regio goed inzichtelijk te maken en te kunnen bewaken.

Samenwerking NOM

De Rijksoverheid zet in op een (gefaseerde) regionalisatie van de ROM's met een coördinerende taak voor het Topsectoren beleid. De exacte invulling en taakstelling is nog niet uitgekristalliseerd. De NOM en Energy Valley opereren wel direct in elkaars verlengde en zetten in op een goede functionele samenwerking (m.n. op thema's Offshore Windenergie, Smart Grids en Bio Based Economy / Energy). De NOM en EV zullen nadere werkafspraken maken om hun takenpakket op elkaar af te stemmen en overlap te voorkomen.

Onderstaand is voor 2012 uitwerking gegeven aan de werkinzet per themalijn, alsmede de bijhorende organisatie- en financieringsopzet.

Groene Gasrotonde

Nederland heeft een centrale positie als Gasrotonde van Noordwest Europa, met een stevige concentratie aan bedrijven, kennis en faciliteiten in het Noorden. Dit is een sterke economische basis met uitstekende groeikansen. De Energy Valley focus ligt daarbij op verdere uitbouw van de van de gasector en -projecten door sterke interactie met groene energie. Zowel om flexibiliteit te bieden voor fluctuerende energie uit bijv. zon en wind, als via innovatief gebruik en grootschalige doorontwikkeling van Biogas / Groen Gas.

Versterking concurrentiekracht en exportpositie gasector door verbetering van de organisatiegraad en interactie met groene energie.

- *Export- & Ontwikkelkracht Gascluster*

- versterken organisatiegraad gasector voor participatie in internationale gasprojecten (via tijdelijke kwartiermaker);
- verdere bundeling en uitbouw van gaskennis voor bevordering kennisexport (via Energy Academy / Colleges en HEC).

- *Benutting Gas(rotonde) bij Energietransitie*

- uitbouw, opschaling en optimalisatie van vergistingprojecten en vergassingspilots (doel: 200 m³ miljoen p.j. in 2015);
- innovatieve inzet van gas(infrastructuur) (bijv. (bio-)LNG mobiliteit, Power2Gas Balancing, warmtetransport, e.d.).



- begeleiding groen gas projecten Green Deal Noord-Nederland:

- opzetten handelsplatform / vereffeningfonds en uitwerking proeftuin status / programma groen gas;
- (projectmatige) benutting rest- en nevenproducten van vergisting als kunstmestvervanger (struviet en digestaat);
- grootschalige groen gas projecten SUGAR BV, Potato Power, Veelerveen, Zuidoost Fryslân;

- uitbouw groen gas productie en bedrijvigheid door actieve projectsupport voor:

- grootschalige biogas/groen gas o.b.v. vergisting (Wijster, Groningen, Oudehaske, Noordoost Fryslân, e.d.);
- biomassa- en reststromenvergassing (Heveskes, Host, BioMCN, Milena, e.d), incl. demoplant / kenniscentrum HVC/ECN/TAQA;
- regionale agro-/afvalindustrie en waterschappen/RWZI's om nieuwe productieprojecten op te zetten;

- opstellen strategische visie / position paper voor:

- verhoging kostenefficiency groen gas (inzet bestaande leidingen, CO₂-credits, lokale grondstoffenketens, regionale afzet, e.d.)
- small-scale (bio-)LNG in scheepsvaart en wegtransport (o.a. in Harlingen);
- inzet gaskennis voor vergroening (balancing, geothermie, transport e.d.) en kennisexport gasector in internationale gasprojecten;

- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:

- voeren secretariaat Taskforce Groen Gas
- samenwerking Groen Gas NL Leeuwarden (o.m. via detachering EV medewerker (0,2 fte) en noordelijke inbreng G3D);
- opbouw lobbydossiers en gerichte marketing (netwerkvorming, persberichten, brochures, website/nieuwe media, e.d)

- versterking (inter)nationale kennispositie met verankering in Energy Academy / Colleges door:

- ondersteuning lopende programma's (o.a. Koers Noord, Interreg, Flexigas)
- zekeren inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie Gas (vergisting/vergassing, LNG, Power2Gas, (markt)toepassingen)
- opzetten EU-kennisprojecten (biogas / groen gas productie, certificering, injectie, handel en gebruik) via HEC;

Bio Based Energy

Bio-energie biedt goede groeikansen voor de sterke landbouwsector en biomassaverwerkende industrie (agro en afval) in het Noorden van Nederland. Energy Valley richt zich op verdere uitbouw van de bio-energie-industrie (w.o. groen gas, bio-methanol, biodiesel, biocoal, algen, e.d.) met focus op 2^e generatie conversietechnologieën, innovatieve grondstoffen (algen, grondstoffenbeheer) en inzet van bio-energieproducten als hernieuwbare grondstof voor de chemie.

Versterking bio-energie-industrie door schaalvergroting, technologische vernieuwing, innovatie en interactie chemiecluster.

- Groen Gas

- bundeling bestaande gas, agro- en afvalindustrie, kennis en aanverwante sectoren,
- uitbouw biogas / groen gas productie via vergisting en vergassing, incl. EU kennis- en demoprojecten

- Bio-energie als opstap naar de Bio Based Economy

- projectmatig doorontwikkelen van innovatieve biomassaconversie technologieën, met diversifiëren van grondstoffen
- vergroten afzetmarkt bio-energie dragers als groene (motor)brandstof en inzet als groene bouwstof voor biochemie/producten



- ondersteuning bio-energieprojecten Green Deal Noord-Nederland:
 - kennisopbouw/bundeling torrefactie-technologie via de Dutch Torrefaction Association (DTA);
 - begeleiding grootschalige torrefactie projecten (Qlyte, Foxcoal, TorrCoal, e.d.) met connectie naar grote centrales voor bijstook
 - (lobby)ondersteuning Woodspirit BioMCN (EU NER 300);
- uitbouw bio-energie productie en bedrijvigheid door actieve projectsupport voor:
 - biomassavergisting- en vergassingsprojecten (zie ook hoofdstuk groene gasrotonde);
 - grootschalige torrefactie/thermische veredelingsprojecten (Qlyte, Foxcoal, Topell, TorrCoal, e.d.)
 - Energie Transitie Parken met lokale (bio-)ketens op industrieel niveau (w.o. bioraffinagecluster Eemsdelta);
 - pilots voor kweek en conversie van mariene biomassa zoals algen, wieren etc.
- opstellen strategische visie / position paper voor:
 - uitbreiding bio-energiecluster door actief benaderen regionale agro-/afvalindustrie en mogelijk inzet lokaal grondstoffenbeheer;
 - inzet biocoal voor bijstook in grote centrales en/of hoogwaardige brandstof en grondstof voor bijv. de kalk/cementindustrie
 - inzet bio-energieproducten als grondstof voor (regionale) (petro)chemische industrie (met NOM en regionale industrie)
- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:
 - voeren secretariaat Dutch Torrefaction Association voor bundeling van kennis en -lobbykracht;
 - opbouw lobbydossiers en gerichte marketing (netwerkvorming, persberichten, brochures, website/nieuwe media, e.d.)
- versterking (inter)nationale kennispositie met verankering in Energy Academy / Colleges door:
 - ondersteuning lopende programma's (o.a. Koers Noord, Interreg, Flexigas)
 - zekeren noordelijke inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie Bio-energie (o.m. torrefactie, pyrolyse, bio-cascadering, algen);
 - opzetten EU-kennisprojecten (torrefactie, pyrolyse, bio-cascadering, algen) via HEC;

Power Production & Balancing

De (inter)nationale schakelpositie van het Noordelijke elektriciteitscluster met nieuwe centrales, (inter)nationale netverbindingen en grote windparken biedt goede economische kansen. De Energy Valley focus ligt op het verder uitbouwen van deze schakelpositie door een goede inbedding van grootschalige decentrale elektriciteitsopwekking, passende infrastructurele oplossingen en innovatieve concepten voor opslag en balanceren (o.m. via flexibiliteit gasgestookte centrales).

Uitbouw innovatief elektriciteitscluster via grootschalige decentrale opwekking en vergroening van de centrale opwekking.

- (Offshore) Windenergie

- met NOM/NHN bundelen en acquireren van bedrijven in de windenergiesector (assemblage, logistiek, fundatie, onderhoud, e.d.).
- stimuleren innovaties en ondersteuning wegnemen knelpunten voor passend collectief elektriciteitsnetwerk op zee (E-hub).

- Energieopslag en -Infrastructuur

- stimuleren innovatieprojecten en kennisopbouw voor (grootschalige) energieopslag (Gas2Power/Power2Gas, CAES, e.d.).
- versterking van de (inter)nationale elektriciteitsinfrastructuur en mogelijkheden voor dynamische netbeheer.



- ondersteuning van windenergieprojecten Green Deal Noord-Nederland:
 - noordelijke inbreng in innovatieprogramma voor 40% kostprijsverlaging wind op zee (met NWEA / Green Deal Offshore Wind).
 - oprichting en financiering Kenniscentrum Offshore Windenergie MCN/NHL Den Helder.
 - Europese samenwerking voor infrastructuur op zee en invoeding windstroom.
- uitbouw van grootschalige schone elektriciteitsproductie en bedrijvigheid door actieve projectsupport voor:
 - acquisitie en betrekken (regio)bedrijven bij offshore windparken (via NNOW met NOM/Syntens).
 - grootschalige elektriciteitsopslag (CAES, E-mobility, dynamische netbeheer, e.d.).
- opstellen strategische visie / position paper voor:
 - uitbreiding offshore windenergie boven Noord-Nederland (regelluwe concessies, kabelcorridors, EU-samenwerking, e.d.).
 - innovatieve financieringsconcepten voor offshore infrastructuur (E-hub).
 - netbalancering door interactie tussen gas- en elektriciteitssector (bijv. via Gas2Power/Power2Gas).
- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:
 - uitbouw samenwerking en versterking noordelijke inbreng in georganiseerde offshore windindustrie (NWEA / FLOW);
 - opbouw lobbydossiers en gerichte marketing (netwerkvorming, persberichten, brochures, website/nieuwe media, e.d.)
- versterking (inter)nationale kennispositie met verankering in Energy Academy / Colleges door:
 - ondersteuning van onderzoek, testlocaties en opleidingen (offshore) windenergie technologie.
 - zekeren inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie Offshore Windenergie (o.m. assemblage, fundatie, onderhoud, infra).
 - opzetten EU (kennis)projecten (Noordzee stopcontact, netbalancing, crossborder handel) via HEC.

Slimme Decentrale Energiesystemen

Decentrale energie zal komende decennia een steeds grotere rol spelen in de mondiale energievoorziening. Het Noorden wil vooroplopen als het gaat om de ontwikkeling van decentrale energiesystemen en toepassing in de gebouwde omgeving en industriële complexen (zonPV, energie uit water, wko, e.d.). Energy Valley richt zich op een verdere uitbouw hiervan om de bedrijvigheid in zowel de ontwikkelende (ICT, technologie, producten, e.d.) als toeleverende industrie (installatie, diensten/services e.d.) te bevorderen.

Uitbouw bedrijvigheid decentrale energiesystemen via pilots en clustering bedrijven/kennis.

- *Decentrale Energie in gebouwde omgeving / industrie*

- met lokale overheden / ontwikkelaars toepassen slimme energieconcepten in gebiedsontwikkeling en woonwijken (smart grids).
- koppeling van lokale energievraag en -aanbod / productieketens op industriële complexen (Energie Transitie Parken).

- *Innovatieve decentrale energieopwekking*

- innovatieve technologieën voor energie uit water (getijstroom, zoet-zout gradiënten) en geïntegreerde zonPV systemen.
- integrale warmtesystemen met collectieve infrastructuur, restwarmtebenutting, ondergrondse warmte en opslag.



- ondersteuning decentrale energieprojecten Green Deal Noord-Nederland:

- integrale planvorming Afsluitdijk met ruimte voor innovatieve decentrale energiepilots en kenniscentrum duurzaamheid (Brinker).
- praktijklocaties voor slimme energie en/of (rest)warmtenetten in woon- en werkgebieden, incl. proeftuinstatus decentrale energie.
- uitrol elektrisch vervoer voor buffering decentrale energie (via deelname in Drive4Electric).

- uitbouw decentrale energieproductie en bedrijvigheid door actieve projectsupport voor:

- testlocaties / pilots voor decentrale energiesystemen en smart grids in woonwijken.
- Duurzame Wadden via inbreng bedrijfscontacten en expertise regelgeving, infra, financiering, e.d.
- (rest)warmtenetten en Energie Transitie Parken voor (industriële) ketens op bedrijfsterreinen (warmte, reststromen, e.d.).

- opstellen strategische visie / position paper voor:

- slimme financieringsopties decentrale energiesystemen zoals ZonPV, HRe, WKO, e.d. (voor lokale overheden en ontwikkelaars).
- decentrale energie in woon- en werkgebieden, met opties voor Lokale Duurzame Energie Bedrijven.
- technologie / innovatieclusters voor energie uit water zoals Tocardo (met Zeeland) en Blue Energy.

- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:

- New Energy Business Community (NEBC) voor bundeling van decentrale energiebedrijvigheid en -kennis.
- opbouw lobbydossiers en gerichte marketing (netwerkvorming, persberichten, brochures, website/nieuwe media, e.d.).

- versterking (inter)nationale kennispositie met verankering in Energy Academy / Colleges door:

- actief betrekken van sensorcluster en HIT Assen bij ontwikkeling van smart grids technologieën.
- zekeren inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie Smart Grids (o.m. producten, diensten en services).
- opzetten EU (kennis)projecten (smart grids, decentrale energiesystemen, smart appliances, e.d.) via HEC.

Onderzoek & Opleidingen

De uitbouw van het noordelijke energiecluster vraagt om meer fundamenteel en toegepast onderzoek, kennisvalorisatie en toegespitste opleidingen om aan de groeiende personeelsvraag te voldoen. Energy Valley richt zich op de bundeling en uitbouw van vraaggestuurde energiekennis door bedrijven en kennisinstellingen (op mbo, hbo en wo) aan elkaar te koppelen en (inter)nationale samenwerking in kennisprojecten te stimuleren.

Uitbouw kennisbasis en -profiel door bundeling opleidingen & onderzoek in Energy Academy/College in afstemming met marktvaart.

- *Energy Academy / Campus*

- opzetten integraal programma voor energieonderzoek & -onderwijs (hbo/wo), met verzamelgebouw op Zernike Groningen.
- topwetenschap in combinatie met bedrijfsleven om tot meer kennisvalorisatie te komen.

- *Energy Colleges*

- projectmatige samenwerking van kennisinstellingen en bedrijfsleven op concrete kennis/opleidingsvraagstukken.
- opzetten van vakcentra voor toegepast onderzoek & onderwijs (hbo/mbo) gelieerd aan concrete marktfragen/projecten.



- ondersteuning energiekennis projecten Green Deal Noord-Nederland:

- uitwerking Energy Academy/Campus en Energy Colleges met initiatiefnemers en bedrijfsleven.
- ontwikkeling / uitbouw MCN Kenniscentrum Offshore Windenergie Den Helder en CIV Energie Noorderpoort.
- kennisuitwisseling tussen triple helix via periodieke netwerk/kennisbijeenkomsten.

- uitbouw toegepaste energiekennis / kennisvalorisatie door actieve projectsupport voor:

- marktgedreven kennisprojecten (groen gas koers noord, flexi's) en koppeling kennisinstellingen aan praktijktest / pilots.
- vakcentra toegepaste energiekennis (E-home, klimaatbeheersing, e.d.) met bedrijfsleven en opleidingscentra.
- Brinker Afsluitdijk voor kennisbundeling/platform maatschappelijke duurzaamheidvraagstukken.

- opstellen strategische visie / position paper voor:

- kennisvalorisatie via open innovatie en (projectmatige) samenwerking kennisinstellingen-bedrijfsleven.
- koppeling overige regionale kenniscentra (o.m. sensors en water) en opleidingscentra aan Energy Academy / College.
- uitrol energiekunde in onderwijs (van basis tot postacademische), met energiesector en kennisinstellingen.

- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:

- bundelen / versterken samenwerking (regionale) kennisinstellingen in Energy Academy / Colleges.
- opbouw lobbydossiers en gerichte marketing (netwerkvorming, persberichten, brochures, website/nieuwe media, e.d.).

- stimuleren vraaggestuurde kennis / kennisvalorisatie in Energy Academy / Colleges door:

- inbreng bedrijfsmatige / projectmatige contacten en kennisprojecten.
- koppeling naar Topconsortia Kennis & Innovatie Gas, Bio-energie, Offshore Windenergie en Smart Grids.
- inbreng bedrijfsmatige contacten voor EU (kennis)projecten via HEC.

(Inter)nationale Samenwerking

Het noordelijke energiecluster loopt op een aantal strategische energithema's nationaal en internationaal voorop. Uitbouw van de regiokracht vraagt om goede samenwerking met (kennis)partners in Nederland en daarbuiten. De Energy Valley focus ligt op functionele (inter)nationale samenwerking op de kernthema's van EV4 om de positie als EnergyPort in de nationale Topsector Energie en het Europese Innovatie- & Cohesiebeleid te versterken.

Uitbouw projectmatige nationale en internationale samenwerking ter versterking van de inhoudelijke EV4 speerpunten.

- (Inter)nationale projectallianties

- betrekken van (inter)nationale partners bij ontwikkel- en investeringsprojecten, incl. cross-overs naar overige noordelijke pieken.
- in het kader van Hansa Energy Corridor (HEC) projectmatige uitbouw van de alliantie met Noordwest Duitsland.

- Opzetten administratieve back-office EU-projecten

- extern organiseren van uitvoeringscapaciteit voor het opzetten en afhandelen van EU-projecten.
- zelfdragend maken van de uitvoeringcapaciteit door inverdienmogelijkheden bij administratieve afhandeling.



- ondersteuning van internationale samenwerkingsprojecten Green Deal Noord-Nederland:

- structurele (projectmatige) samenwerking met Noordwest-Duitsland (via HEC).
- uitbouw strategische samenwerking Noordwest-Duitsland en Noordzee landen tot 'European Region of Energy Excellence'.

- uitbouw (inter)regionale en nationale samenwerking door:

- periodiek afstemmingsoverleg noordelijke pieken om synergie en gezamenlijke projecten te stimuleren (bij voorkeur via SNN).
- inbreng in Topconsortia Kennis & Innovatie Gas, Offshore Windenergie, Smart Grids en Bio-energie.
- functioneel overleg met o.a. Brainport Eindhoven (smart grids / zonPV), Wageningen (BBE) en Rotterdam (BBE / Power).

- uitbouw internationale samenwerking via Hansa Energy Corridor door:

- inbreng bedrijfscontacten en projectopties in HEC voor uitwerking in samenwerkingsprojecten binnen EU-kaderprogramma's.
- opzetten transnationale governance structuur HEC om voldoende betrokkenheid te waarborgen.
- indiening aanvraag Region of Knowledge voor kennistransfer Nederland, Duitsland, Schotland en Noorwegen (opvolger HEC).

- opzetten / organiseren van front office – back office model voor EU-projecten om administratieve processen extern onder te brengen.

- versterking positie in (kennis)netwerk / lobby door:

- structurele dataverzameling (facts & figures) als bewijsvoering resultaten / economische impact (met EDIaal / SNN).
- met SNN organiseren van nationale sectordag Topsector Energie in Noord-Nederland (april 2012).

Strategie EV4

Actielijnen EV4

Branding & Lobby



Energy Valley is uitgegroeid van regionaal initiatief tot economisch cluster van nationaal en internationaal belang. Goede branding is daarbij essentieel. De focus ligt op versterking van de aanzuigende werking via communicatie van concrete projecten, actief positioneren als Energy Valley / Energyport en door partijen uit de triple helix actief te bundelen (clustervorming). Voor EV4 zal tevens meer nadruk worden gelegd samenbrengen van partijen in de lobby en voor bredere publiekscommunicatie (draagvlak en aantrekken kenniswerkers).

Versterken (inter)nationale positie en maatschappelijke betrokkenheid door gebundelde projectenbranding en -lobby.

- *Community Building*

- netwerkvorming, lokaal / regionaal aanwezigheid en (interne en externe) kennisdeling via bijeenkomsten en nieuwe media.
- met partners versterkte inzet op bredere maatschappelijke betrokkenheid en draagvlak voor energieactiviteiten.

- *Lobbysynchronisatie*

- bundelen van landelijke en Europese lobby uit bedrijfsleven en overheid om positie van strategische energithema's te versterken.
- structurele dataverzameling (business intelligence) voor onderbouwing van lobby en branding (facts & figures).



ERROR: stackunderflow
OFFENDING COMMAND: ~
STACK: